

Sygn. akt II Ca 653/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Łuchtaj

Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwiek

Protokolant Maciej Bielak

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. Ż.

przeciwko Województwu L. – (...) Agencji (...) w L.

o ustalenie istnienia stosunku prawnego i o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 23 grudnia 2015 roku, sygn. akt II C 615/14

I. oddala apelację;

II. oddala wniosek powoda o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

III. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną część opłaty od apelacji.

Marta Postulska-Siwiek Andrzej Mikołajewski Ewa Łuchtaj

Sygn. akt II Ca 653/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 lipca 2014 roku, skierowanym przeciwko pozwanemu Województwu L. – (...) Agencji (...), powód A. Ż. domagał się:

a) ustalenia istnienia pomiędzy stronami stosunku obligacyjnego wynikającego z zawartej w dniu 21 marca 2011 roku umowy o dofinansowanie projektu o nazwie „Wzrost konkurencyjności i promocja firmy poprzez udział w międzynarodowych targach jako wystawca” nr (...), a tym samym stwierdzenia bezskuteczności (nieważności) złożonego przez pozwanego w dniu 12 marca 2013 roku wypowiedzenia przedmiotowej umowy,

b) zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda niewypłaconej dotacji w kwocie 21 851,46 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 sierpnia 2012 roku.

*

Wyrokiem z dnia 23 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. oddalił powództwo;

II. nie obciążył powoda A. Ż. kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) A. Ż. powstał w dniu 15 kwietnia 2004 roku jako jednostka konstrukcyjno-badawcza, powołana do projektowania i konstruowania nowoczesnych systemów z dziedziny mechatroniki przeznaczonej dla branży (...).

(...) Agencja (...) w L. (dalej zwana (...)) jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej. Została utworzona na mocy uchwały nr VII /101/07 Sejmiku Województwa L. z dnia 28 maja 2007 roku i jest jednostką budżetową w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Agencja wykonuje zadania związane z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa L. na lata 2007 – 2013.

W dniu 28 lipca 2010 roku (...) Agencja (...) w L. w zakresie powierzonych jej kompetencji ogłosiła w ramach działania 2.4 Schemat A Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa L. na lata 2007 – 2013 konkurs nr (...). Celem Działania 2.4 jest promocja gospodarcza Województwa L.. Realizacja działania ma prowadzić do promocji atrakcyjności regionu, rozpowszechniania informacji o regionie oraz możliwościach inwestycyjnych, współpracy i kooperacji. Wspierane projekty mają być ukierunkowane na zbudowanie spójnego systemu regionalnej informacji gospodarczej dla przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów, a także na opracowanie i wdrożenie przedsięwzięć z zakresu marketingu regionalnego, ukierunkowanego na kreowanie dobrego wizerunku regionu i produktów regionalnych pod kątem potencjalnych inwestorów, kontrahentów i turystów.

W dniu 10 września 2010 roku akces do przedmiotowego konkursu zgłosił (...) A. Ż. składając wniosek nr (...). Celem przedmiotowego projektu był udział w najbardziej prestiżowych targach międzynarodowych promujących wykorzystanie przyjaznych środowisku paliw alternatywnych, w tym przypadku gazu ziemnego. Celem udziału beneficjenta w targach jako wystawcy była promocja oferty w zakresie konstrukcji i wytwarzania specjalistycznych narzędzi i elementów systemów zasilania paliwami alternatywnymi, w tym innowacyjnego wtryskiwacza paliwa (...) / (...), przeznaczonego do systemów zasilania alternatywnymi paliwami. Targi miały odbywać się w Chinach w P. w dniach 29 – 31 marca 2011 roku i w Niemczech w B. w dniach 7 – 9 czerwca 2011 roku. W wyniku udziału przedsiębiorcy we wskazanych targach miało dojść do zwiększenia możliwości eksportowych przedsiębiorstwa, a tym samym dochodów, które miały zostać przeznaczone na rozwój firmy i wzrost zatrudnienia. Udział w targach miał być ściśle związany ze strategią przedsiębiorstwa i planem marketingowym w zakresie rozwoju firmy.

Pismem z dnia 3 lutego 2011 roku powód otrzymał informację o pozytywnej ocenie merytorycznej złożonego wniosku i został wezwany do złożenia oświadczenia o spełnianiu kryteriów MŚP. W dniu 21 lutego 2011 roku powód złożył oświadczenie o spełnianiu kryteriów MŚP wskazując, że jest samodzielnym mikroprzedsiębiorcą – spełniającym warunki określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 800/2008 uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu.

W dniu 21 marca 2011 roku została zawarta pomiędzy powodem A. Ż. a Województwem L. ((...) Agencją (...) w L. – Instytucją Pośredniczącą II stopnia) umowa o dofinansowanie projektu „Wzrost konkurencyjności i promocja firmy poprzez udział w międzynarodowych targach jako wystawca” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa L. na lata 2007 – 2013, Oś Priorytetowa: II. Infrastruktura ekonomiczna. Działanie 2.4 Schemat A, współfinansowanego ze środków europejskich i dotacji celowej. W ramach przedmiotowej umowy Instytucja Pośrednicząca II stopnia zobowiązała się udzielić beneficjentowi dofinansowania na zrealizowanie projektu określonego we wniosku o dofinansowanie realizacji projektu nr (...), stanowiącym załącznik do umowy, pod warunkiem, że spełni on wszystkie wymogi przewidziane prawem oraz umową. Beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu zgodnie z umową, w oparciu o wniosek i harmonogram rzeczowo-finansowy, ponosząc wydatki m. in. rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie. Dofinansowanie miało nastąpić w formie refundacji wydatków

– zwrotu części poniesionych wydatków kwalifikowalnych – na zasadach i warunkach ustalonych w umowie. Całkowita wartość projektu wynosiła 61 343 zł., zaś całkowite wydatki kwalifikowalne obejmowały kwotę 54 200 zł. Kwota dofinansowania wynosiła 80 % całkowitych kosztów kwalifikowanych, tj. 43 360 zł, z czego 36 850 zł było dofinansowane ze środków europejskich, a 6 504 zł z dotacji celowej. Beneficjent zobowiązał się do zapewnienia wkładu własnego i pokrycia wszelkich wydatków niekwalifikowalnych w ramach projektu. Wydatkami kwalifikowalnymi są wydatki niezbędne do realizacji projektu i poniesione zgodnie z zatwierdzonym przez Instytucję Zarządzającą szczegółowym wykazem wydatków kwalifikowanych opracowanym przez (...) w oparciu o powołane w umowie przepisy prawa. Okres kwalifikowalności wydatków dla projektu rozpoczynał się 10 września 2010 roku a kończył 31 lipca 2011 roku. Wydatki beneficjenta mogą zostać uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną poniesione we wskazanym powyżej okresie, są niezbędne dla prawidłowej realizacji projektu, zostały wskazane w harmonogramie rzeczowo-finansowym, zostały faktycznie poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków i nie wcześniej niż w dniu potwierdzenia kwalifikowalności projektu, z zastrzeżeniem wydatków na zakup nieruchomości i prace przygotowawcze, zostały zweryfikowane i zatwierdzone przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia, zostały prawidłowo udokumentowane. Rozpoczęcie realizacji projektu określono na 1 lutego 2011 roku, zakończenie rzeczowe realizacji na 15 czerwca 2011 roku, a zakończenie finansowe realizacji na 31 lipca 2011 roku. Projekt miał być realizowany zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji projektu uzgodnionym z Instytucją Pośredniczącą II stopnia przed podpisaniem umowy i opracowanym w oparciu o wnioski o dofinansowanie projektu. Beneficjent był zobowiązany przy realizacji projektu wybierać i udzielać wszelkich zamówień (zakupów, dostaw itp.) w oparciu o najbardziej korzystną ekonomicznie ofertę, z zachowaniem zasad przejrzystości i uczciwej konkurencji oraz dołożyć wszelkich starań w celu uniknięcia konfliktu interesu rozumianego jako brak bezstronności i obiektywności w wypełnianiu funkcji jakiegokolwiek podmiotu objętego umową, w związku z realizowanym zamówieniem. Beneficjent zobowiązał się również dokonywać czynności związanych z udzieleniem zamówienia w formie pisemnej. Integralną częścią przedmiotowej umowy są: wnioski o dofinansowanie projektu nr (...) wraz z załącznikami, harmonogram rzeczowo-finansowy, wzór blankietu wekslowego, wzór deklaracji wekslowej. Przedmiotowa umowa mogła zostać rozwiązana na zasadach i sytuacjach w niej określonych, a w szczególności ze względu na nieprawidłowości występujące w trakcie realizacji projektu, jeżeli charakter nieprawidłowości czyni niemożliwym lub niecelowym dalszą realizację postanowień umowy. Instytucja Pośrednicząca II stopnia mogła rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym m. in. w sytuacji, gdy beneficjent wykorzystał w całości lub w części przekazane środki na inny cel niż określony w projekcie lub niezgodnie z umową, złożył podrobione, przerobione lub stwierdzające nieprawdę dokumenty w celu uzyskania dofinansowania w ramach niniejszej umowy. W przypadku stwierdzenia, że beneficjent naruszył postanowienia umowy, a w szczególności wykorzystał część lub całość dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, bez zachowania obowiązujących procedur lub pobrał całość lub część dofinansowania w sposób nienależny lub w nadmiernej wysokości, zobowiązany jest do zwrotu tych środków odpowiednio w całości lub w części wraz z odsetkami liczonymi jak od zaległości podatkowych, stosownie do zapisów ustawy o finansach publicznych.

Zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym wydatki kwalifikowalne obejmowały koszty uczestnictwa na targach w Niemczech i Chinach, w obu przypadkach w zakresie: wynajmu powierzchni wystawienniczej, zakwaterowania (3 noclegów dla 2 osób), materiałów informacyjno-promocyjnych (500 kompletów), zaś w przypadku targów w Chinach dodatkowo koszt zakupu 2 biletów lotniczych. W skład jednego kompletu informacyjno-promocyjnego z przeznaczeniem na targi w Chinach wchodził 1 folder i 1 płyta CD, zaś na targi w Niemczech w skład jednego kompletu materiałów wchodził 1 folder, 1 płyta CD i 1 ulotka.

Na etapie realizacji umowy dokumenty składane przez beneficjenta są weryfikowane pod względem prawidłowości realizacji założeń projektowych. Podstawą rozliczenia umowy jest wniosek o płatność, w którym zawarte są wydatki, które mają być potwierdzone fakturą zakupu z dowodem zapłaty. Nadto mają być załączone zamówienia, umowy jeśli były zawierane i protokół odbioru. Zakup musi być poprzedzony procedurą wyboru najkorzystniejszej oferty, w przypadku zakupu środków trwałych lub wartości niematerialnych. Beneficjent musi potwierdzić swoje uczestnictwo w targach, potwierdzić wylot, pobyt, zakup miejsca na targach. Beneficjent nie musi osobiście uczestniczyć w targach, mogą wykonać to jego pracownicy, bądź inne osoby, ale promocja musi dotyczyć przedsiębiorstwa beneficjenta a nie innego podmiotu.

Płatność za udział w targach w Chinach, tj. za okres do 31 marca 2011 roku, została zrealizowana na rzecz powoda w dniu 4 października 2011 roku. W dniu 19 sierpnia 2011 roku powód złożył wniosek o płatność za okres do 9 czerwca 2011 roku w związku z udziałem w targach w Niemczech.

W przedstawionym przez powoda materiale z targów jak również w dostępnym na stronach internetowych filmie pracownicy (...) zaobserwowali, że na targach w Niemczech (jak i w Chinach) powód nie był obecny, natomiast w boksie przeznaczonym na promocję powoda (z oznaczeniem stanowiska (...)) uczestniczył D. T. G. (...) D. T. Sp. j. reprezentowany przez N. T. prokurenta wskazanej spółki i jej udziałowca A. T.. Na targach w B. uczestniczyli zamiast powoda N. T. i A. M., powiązani z D. T. G. (...) D. T. Sp. J. Na stanowisku i ulotkach z targów w Chinach widniało logo firmy (...). T. G. (...) D. T. Sp. j. Taki sam wygląd miało stanowisko powoda na targach w B., zaś kwestionowana ulotka nie posiadała żadnego logo. W związku z tym, że nazwiska (...) i (...) pojawiały się w innych projektach, dział prawny (...) dokonał analizy i stwierdził powiązania pomiędzy podmiotami D. T. G. (...) D. T. Sp. j., A. B. T. (1), (...) S. A., (...) Sp. z o. o. W dniu 18 listopada 2011 roku został powołany zespół dokonujący kontroli doraźnej projektu. W toku kontroli prawidłowości realizacji projektu dokonanej w 2012 roku u powoda pod adresem L., ul. (...), pracownicy powiązali powyższy adres z innym podmiotem, u którego przeprowadzono kontrolę uprzednio, tj. D. T. G. (...) D. T. Sp. J. i zestawili dane zawarte w dokumentach: odpisach z KRS, biznes planach, umowach o dofinansowanie, umowach najmu oraz korespondencji, co doprowadziło do konkluzji o powiązaniach D. T. G. (...) D. T. Sp. j., A. B. T. (1), (...) S. A., (...) Sp. z o. o. Urzędnicy ustalili, że powód był pracownikiem D. T. G. (...) D. T. Sp. j., materiały promocyjne na targi zarówno w B. jak i w Chinach powód zakupił od (...) Sp. z o. o., której udziałowcem był B. T. (1) i Spółka jawna (...). T. G. (...) D. T.. Nieruchomość przy ul. (...) należała do (...) S. A. Nieruchomość ta była wynajmowana zarówno powodowi jak i D. T. G. (...) D. T. Sp. J. A. T. jest współnikiem D. T. G. (...) D. T. Sp. j. zaś N. T. prokurentem tej spółki. Na urzędzeniach o nazwach V. i V. (...) (umieszczonych na ulotkach promocyjnych na targi) widnieją logotypy D. T. G. (...) D. T. Sp. j. (...) spółki (...) byli kolejno: A. T. i B. T. (1) w latach 2007 – 2008, D. T. G. (...) D. T. Sp. j. w latach 2008 – 2010, a następnie B. T. (1). Powód jest członkiem zarządu (...) S. A. Wszystkie podmioty prowadzą działalność w tym samym obszarze – konstrukcja i wytwarzanie specjalistycznych narzędzi i systemów zasilania paliwami alternatywnymi samochodów.

Pracownicy pozwanego mieli również zastrzeżenia do prawidłowości dokonania przez powoda wyboru ofert w zakresie zakupu materiałów informacyjno-promocyjnych, zakupu biletów lotniczych oraz wyboru hotelu.

Powód w dniu 14 lutego 2011 roku, a więc jeszcze przed podpisaniem umowy, wystosował zapytania ofertowe dotyczące wykonania 500 sztuk materiałów informacyjno-promocyjnych na targi w Chinach do podmiotów: Tworzenie Stron Internetowych A. R. w M., (...) Sp. z o. o. w W. i P. J. S. (1) Sp. j. w L.. Treść zapytania odnosiła się do przedstawienia oferty na „500 sztuk materiałów informacyjno-promocyjnych, w załączeniu wstępne projekty materiałów reklamowych i prośba o kontakt w celu dokładniejszego określenia parametrów zamówienia”. W dniu 9 maja 2011 roku do tych samych podmiotów powód wystosował zapytania ofertowe dotyczące wykonania 500 sztuk materiałów informacyjno-promocyjnych na targi w B.. Treść zapytania odnosiła się do przedstawienia oferty na „500 sztuk materiałów informacyjno-promocyjnych, w załączeniu wstępne projekty materiałów reklamowych – ulotka w języku niemieckim, długopis reklamowy, latarka reklamowa i prośba o kontakt w celu dokładniejszego określenia parametrów zamówienia”. Powód nie dołączył załącznika w postaci wstępnych projektów produktów ani nie określił parametrów zamówienia do wskazanych podmiotów. Oferta na targi w Chinach przedstawiona przez P. J. S. (2) Sp. j. w L. obejmowała wykonanie materiałów informacyjno-promocyjnych, gdzie w skład kompletu wchodziły: ulotka A4 bigowana do A5, teczka reklamowa A3, długopis, brelok metalowy – cena jednego pakietu wynosiła 28 zł netto, (...) Sp. z o. o. w W. przedstawił ofertę, gdzie w skład kompletu wchodziła ulotka reklamowa A5, teczka A3, brelok reklamowy i długopis – o wartości pakietu 24 zł netto, zaś oferta A. R. dotyczyła kompletu, w skład którego wchodziła ulotka A5, teczka A3, długopis, brelok metalowy o wartości 31 zł netto. Oferta na targi w Niemczech przedstawiona przez P. J. S. (2) Sp. j. obejmowała wykonanie materiałów informacyjno-promocyjnych, gdzie w skład kompletu wchodziły: ulotka A4 bigowana do A5, długopis reklamowy, latarka – cena jednego pakietu wynosiła 16,50 zł netto, (...) Sp. z o. o. w W. przedstawił ofertę, gdzie w skład kompletu wchodziła ulotka reklamowa A5, latarka z nadrukiem reklamowym i długopis o wartości pakietu 15 zł netto, zaś oferta A. R. proponowała komplet, na który składała się ulotka A5,

długopis, latarka reklamowa o wartości pakietu 18 zł netto. W zakresie zamawianych ulotek reklamowych przez składających swoje oferty określone były jedynie parametry w postaci formatu, bez podania rodzaju papieru, na jakim ma być wykonana, jego gramatury, koloru, sposobu druku (jednostronny – dwustronny), tak samo nikt nie podał rodzaju materiału, z jakiego ma być wykonany długopis, zaś spółka (...) nie wskazywała nawet, z jakiego materiału ma być wykonany brelok oraz innych dodatkowych parametrów produktu, np. wielkości. Tym samym powód nie mógł stwierdzić, czy oferowane produkty są tożsame jakościowo i technologicznie, nie mógł wobec tego porównać ich ceny. Pomimo tego zarówno na targi w C. jak i w Niemczech powód wybrał jako wykonawcę materiałów informacyjno-promocyjnych spółkę (...). W zakresie dokonanego przez powoda zakupu materiałów reklamowych zaistniały różnice rzeczowe w porównaniu z treścią wniosku, zaś beneficjent nie występował o zmianę. Ulotka reklamowa, z którą powód występował na targach w Chinach, posiadała logo D. T. G. (...). Na targi w Chinach powód założył zakup materiałów reklamowych w postaci 500 kompletów – płyta i folder, natomiast do rozliczenia przedstawił folder, latarkę i długopis. Na targi w B. miał zakupić ulotkę, płytę i folder. Złożona faktura obejmowała swoją wartością jedynie ulotkę reklamową 500 sztuk, a breloczek i latarka miały stanowić bezpłatny dodatek. W treści specyfikacji do powyższej faktury wskazano, że „w trakcie negocjacji cenowych ustalono, że bezpłatnymi dodatkami do ulotki będą breloczek – latarka i długopis”. Powód wyjaśnił natomiast, że deklarowaną w wniosku płytę CD jako materiał informacyjno-promocyjny nagrał we własnym zakresie, czyniąc jedynie wydatek na nośnik CD, bo ulotka „wyczerpała budżet”. Powód nie przedstawił jednak żadnego dowodu odbioru i wykonania materiału promocyjnego w postaci płyty CD, jak również dowodu zakupu płyt CD.

W dniu 17 lutego 2011 roku powód na podstawie ofert portalu LATAJ.PL oraz ofert 2 (...) Sp. z o. o. sporządził protokół wyboru dostawcy biletów lotniczych do Chin – 2W. w cenie 3 794,58 zł w opcji bez ubezpieczenia. Najtańszą ofertą była oferta z portalu Lataj.pl w cenie 3 776,60 zł w opcji bez ubezpieczenia. Powód utrzymywał wobec pracowników pozwanego, że dokonał wyboru opcji mniej korzystnej ekonomicznie, ale z krótszym czasem przelotu. Ponadto okres pobytu osób, które miały reprezentować powoda na targach w Chinach (26 marca – 6 kwietnia 2011 roku) jest znacznie dłuższy od okresu trwania targów (29 marca – 31 marca 2011 roku). Powód nie starał się tego nawet wyjaśniać kontrolującym, podobnie jak i faktu, że zaplanowany lot powrotny odbywał się z S., podczas gdy targi odbywały się w P.. Bilety lotnicze zarezerwowano dla N. T. i A. T.. Zapłata nastąpiła z rachunku firmowego powoda w dniu 18 lutego 2011 roku, a jako tytuł należności wskazano „ (...) T.”.

W dniu 18 lutego 2011 roku powód na podstawie ofert portalu booking.com oraz oferty e-mail podmiotu China C. T. sporządził protokół wyboru oferty noclegu dla dwóch osób w P..

W dniu 28 maja 2011 roku na podstawie ofert portalu booking.com dokonano wyboru oferty noclegu dla dwóch osób w Niemczech w hotelu (...), z tym że korespondencja była prowadzona przez osobę zalogowaną jako N. T..

Jeśli chodzi o rezerwację biletów lotniczych powód nie dokonał najbardziej korzystnego ekonomicznie wyboru, ponieważ opcje wyboru dotyczyły przelotu z ubezpieczeniem i bez, zaś ceny biletów porównywał w różnych przedziałach czasowych, dodatkowo odnośnie targów w B. zakwestionowano powodowi procedurę wyboru najkorzystniejszej oferty noclegowej z uwagi na niewykazanie, aby kryterium odległości od targów w ogóle było brane pod uwagę przy wyborze oferty.

W piśmie z dnia 31 stycznia 2013 roku (...) Agencja (...) w L. poinformowała powoda, że została wstrzymana weryfikacja wniosku o płatność z dnia 19 listopada 2011 roku dot. projektu (...) z uwagi na toczące się wobec beneficjenta postępowanie w sprawie zwrotu nienależnie pobranych środków w ramach projektu nr (...). Tym samym nowa pomoc nie może być przyznana, dopóki pomoc wcześniej uznana za niezgodną z prawem nie zostanie zwrócona.

Powód pismem z dnia 22 stycznia 2013 roku wezwał (...) Agencję (...) w L. do uregulowania płatności do projektu nr (...).

Pismem z dnia 12 marca 2013 roku, sprostowanym w zakresie numeru wniosku pismem z dnia 14 marca 2013 roku, została z powodem rozwiązana bez wypowiedzenia umowa o dofinansowanie realizacji projektu „Wzrost konkurencyjności i promocja firmy poprzez udział w międzynarodowych targach jako wystawca”. Jako przyczynę

wskazano zaistnienie przesłanki określonej w § 20 ust. 1 w związku z § 20 ust. 3 lit. b i f umowy o dofinansowanie. W uzasadnieniu wskazano, że projekt umowy o dofinansowanie nie został zrealizowany zgodnie z postanowieniami umowy oraz założeniami wniosku o dofinansowanie.

Stwierdzono nieprawidłowości takie jak:

- nieosiągnięcie celu projektu, w tym osiągnięcie nieuzasadnionej korzyści poprzez podmiot nieuprawniony,
- naruszenie zasady przejrzystości i uczciwej konkurencji przy wyborze wykonawcy na dostawę materiałów informacyjno-promocyjnych,
- powiązania z innymi przedsiębiorstwami mające istotne znaczenie w przedmiocie złożonego oświadczenia o statusie (...).

W związku z rozwiązaniem umowy o dofinansowanie, decyzją nr (...) z dnia 19 sierpnia 2013 roku i (...) z dnia 12 listopada 2013 roku, utrzymaną w mocy przez Zarząd Województwa L. decyzją nr (...) z dnia 26 sierpnia 2014 roku orzeczono o obowiązku zwrotu przez powoda kwoty 21 274,93 zł z odsetkami liczonymi jak od zaległości podatkowych od dnia 4 października 2011 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny, podkreślając, że są to przede wszystkim dokumenty i dokumentacja fotograficzna, których autentyczność i wiarygodność nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego procesu.

Sąd Rejonowy obdarzył wiarą zeznania przesłuchanych świadków, albowiem są one stanowcze, zgodne i korespondują z dowodami z dokumentów. Ich wiarygodności nie umniejsza fakt, że świadek I. M. podała, jakoby powód był pracownikiem A. B. T. (1), gdyż dla świadka pojęcia kadra kluczowa i pracownik mogły być synonimami.

Sąd Rejonowy zauważył, że zasadniczo ustalony stan faktyczny jest niesporny pomiędzy stronami. Spór sprowadza się bowiem do odmiennej oceny przez strony stanu faktycznego i wyciąganych w oparciu o ten stan faktyczny wniosków prawnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Sąd Rejonowy podniósł, że żądanie ustalenia istnienia pomiędzy stronami stosunku obligacyjnego (umowy) powód wywodził z art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny powoda jest materialnoprawną przesłanką powództwa o ustalenie, musi on istnieć obiektywnie aby uzasadniać żądanie ustalenia prawa lub stosunku prawnego.

Powód wskazywał, że interes prawny w żądaniu ustalenia wywodzi z konieczności uzyskania orzeczenia sądowego po to, aby mógł dochodzić przeciwko pozwanemu niewypłaconej kwoty dotacji, jak również po to, aby nie zwracać kwoty dotacji już wypłaconej.

W ocenie Sądu Rejonowego nie istnieje tak przedstawiony przez powoda interes prawny. W drodze powództwa o zapłatę (realizowanego w ramach drugiego żądania pozwu) powód może osiągnąć ochronę swoich praw w zakresie niewypłaconej części dotacji. W kwestii zwrotu wypłaconej części dotacji Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że należności z tytułu zwrotu płatności dokonywanych w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich stanowią niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym, do których stosuje się procedurę określoną w art. 61 – 65 ustawy o finansach publicznych. Podlegają one egzekucji w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Stosuje się do nich, w zakresie nieuregulowanym ustawą o finansach publicznych, również przepisy k.p.a. oraz działu III Ordynacji podatkowej. W tym przedmiocie wypowiadały się organy administracyjne (aktualnie odwołanie do WSA). Nie jest w niniejszym postępowaniu celowe

ustalenie istnienia stosunku prawnego na potrzeby rozstrzygnięcia sprawy przez sąd administracyjny, albowiem cel ten zostanie osiągnięty w toczącym się postępowaniu administracyjnym.

Kwestię związania stron umową zawartą w dniu 21 marca 2011 roku o dofinansowanie projektu o nazwie „Wzrost konkurencyjności i promocja firmy poprzez udział w międzynarodowych targach jako wystawca” nr (...)Sąd Rejonowy badał natomiast jako przesłankę rozstrzygnięcia żądania zasądzenia kwoty niewypłaconej dotacji.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, do zadań instytucji zarządzającej należy w szczególności wypełnianie obowiązków wynikających z art. 60 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 oraz wybór, w oparciu o ustalone kryteria, projektów, które będą dofinansowane w ramach programu operacyjnego i zawieranie z beneficjentami umów o dofinansowanie projektu.

Powołany wyżej przepis art. 60 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE. L 2006.210.25) nakłada na instytucję zarządzającą obowiązek zapewnienia, że operacje wybierane są do dofinansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz, że spełniają one zasady wspólnotowe i krajowe przez okres ich realizacji. Taki sam obowiązek nałożony jest na instytucję pośredniczącą, której została powierzona, w drodze porozumienia zawartego z instytucją zarządzającą, część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego (art. 2 pkt 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i art. 5 ustawy o polityce rozwoju). O tym czy pomoc publiczna będzie mogła być udzielona w konkretnym przypadku, decyduje ustalenie przez właściwy podmiot, że wkład publiczny definiowany w art. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady nr 1083/2006 jest właściwym elementem realizacji zdefiniowanego celu, leżącego we wspólnym interesie. Pomoc publiczna jest bowiem nakierowana na osiągnięcie określonych celów publicznych. Rolą Instytucji Pośredniczącej i Zarządzającej jest wykrywanie nieprawidłowości powstających w trakcie realizacji projektu i niedopuszczenie do sytuacji, w której wkład publiczny zostałby wypłacony niezgodnie z obowiązującymi przepisami, bez zachowania lub z naruszeniem procedur obowiązujących przy ich przyznaniu lub przekazaniu, nieustaleniu podlegającej zwrotowi kwoty lub jej ustalenie w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia, niedochodzeniu kwoty podlegającej zwrotowi albo dochodzenia takiej kwoty w niższej wysokości niż należna – art. 13 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 roku o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 168, ze zm.).

Pozwany jako podstawy rozwiązania umowy wskazał zaistnienie przesłanki określonej w § 20 ust. 1 w zw. z § 20 ust. 3 lit. b i f umowy o dofinansowanie, a mianowicie projekt umowy o dofinansowanie nie został zrealizowany zgodnie z postanowieniami umowy oraz założeniami wniosku o dofinansowanie.

Powołany § 20 ust. 1 w zw. z § 20 ust. 3 lit. b i f umowy stanowią, że umowa o dofinansowanie może być rozwiązana na zasadach i w sytuacjach określonych umową, a w szczególności ze względu na nieprawidłowości w trakcie realizacji programu lub projektu, jeżeli charakter nieprawidłowości czyni niemożliwym lub niecelowym dalszą realizację postanowień Umowy. Przyczynami rozwiązania umowy stypizowanymi w §20 ust. 3 lit b i f są: wykorzystanie przez beneficjenta przekazanych środków w całości bądź w części na cel inny niż określony w projekcie lub niezgodnie z umową oraz złożenie przez beneficjenta podrobionych, przerobionych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów w celu uzyskania dofinansowania w ramach umowy.

Skonkretyzowane przez pozwanego przyczyny rozwiązania umowy z powodem zostały wyjaśnione w obszernym uzasadnieniu decyzji. Zdaniem Sądu Rejonowego zaprezentowane przez pozwanego szczegółowe rozważania co do uchybień powoda w trakcie realizacji projektu są zasadne i zostały zaprezentowane w ustaleniach stanu faktycznego. Jedynie na zasadzie podsumowania należy wskazać, że podstawowym celem przedmiotowego projektu objętego umową o dofinansowanie był udział powoda jako wystawcy w najbardziej prestiżowych targach międzynarodowych promujących wykorzystanie przyjaznych środowisku paliw alternatywnych. Celem udziału beneficjenta w targach

jako wystawcy była promocja oferty w zakresie konstrukcji i wytwarzania specjalistycznych narzędzi i elementów systemów zasilania paliwami alternatywnymi. Targi miały odbywać się w Chinach i w Niemczech. W wyniku udziału przedsiębiorcy we wskazanych targach miało dojść do zwiększenia możliwości eksportowych przedsiębiorstwa, a tym samym dochodów, które miały zostać przeznaczone na rozwój firmy i wzrost zatrudnienia. Udział w targach miał być ściśle związany ze strategią przedsiębiorstwa i planem marketingowym w zakresie rozwoju firmy. Powyższe założenia zostały określone we wniosku o dofinansowanie, który stanowił integralną część umowy o dofinansowanie.

Sąd Rejonowy podzielił pogląd, że cel projektu, a więc udział powoda jako wystawcy na targach w Niemczech i Chinach, a przez to promocja oferty przedsiębiorcy, nie został osiągnięty. Jak wyżej ustalono, we wskazanych targach nie uczestniczył jako wystawca powód, lecz przedsiębiorca D. T. G. (...) D. T. Sp. j. Do powyższej konkluzji uprawnia ocena materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, a w szczególności dokumentacji fotograficznej obrazującej wystrój boksu wystawienniczego. Powód nie był zobligowany do osobistego udziału w targach, w tym zakresie mógł się posłużyć swoimi pracownikami, ewentualnie osobami z zewnątrz. Ich zadaniem była jednak promocja produktów powoda a nie innego przedsiębiorcy. Tym czasem zarówno wystrój jak i treść ulotek przygotowanych na targi promowały logo innego przedsiębiorcy. Nie można tutaj podzielić stanowiska powoda o promowaniu się za pośrednictwem logo bardziej rozpoznawanego przedsiębiorcy czy też podobieństwa aranżacji stoiska wystawienniczego powoda i innych beneficjentów np. J. G. (...) Sp. z o. o. Jak podaje sam powód, beneficjenci J. G. (...) Sp. z o. o. to firmy nieprodukcyjne, zajmujące się sprzedażą towarów określonych marek i wystrój ich stanowisk może odnosić się do oferowanego asortymentu, jak jest w przypadku fotografii z k. 540, ale na tym zdjęciu jednoznacznie można zaobserwować, że wystrój stoiska nie promuje jednego konkretnego producenta, ale ogół kontrahentów przedsiębiorcy. Fotografia zaś z k. 541, z uwagi na sposób ujęcia, jest mało czytelna co do swojego przekazu i nie można się do niej odnieść. Natomiast wystrój stoiska oznaczonego logo „A.Z. (...) A. Ż.” na zdjęciu z k. 524 jednoznacznie wskazuje na promocję tylko jednego przedsiębiorcy występującego pod logo „D. T. G. (...)”. Folderami z takim logo jest wykonany cały wystrój stoiska i potencjalny klient targów ma wrażenie, że logo nad tym stoiskiem „A. Z. (...) A. Ż.” zostało umieszczone omyłkowo lub wskazany przedsiębiorca zrezygnował z udziału w targach a wystawcą jest innym podmiot. Treść ulotek (k. 527-531) zdecydowanie promuje systemy V. i V. (...) (produkty D. T. G. (...)), a jedynie pobocznie wskazuje na produkt powoda. Przekaz takiej ulotki powinien mieć natomiast odmienne proporcje. Wbrew twierdzeniom powoda graficzne opracowanie ulotek, wystrój stoiska, udział w targach pracowników D. T. G. (...) D. T. Sp. j. lub osób ze spółką ściśle powiązanych, jednoznacznie wskazują na fakt promowania właśnie tego przedsiębiorcy a nie powoda.

Odnosząc się do zarzucanej powodowi nieprawidłowości polegającej na naruszeniu zasady przejrzystości i uczciwej konkurencji przy wyborze wystawcy na dostawę materiałów informacyjno-promocyjnych należy ją oceniać łącznie z zarzutem wykorzystania przez beneficjenta przekazanych środków w całości bądź w części niezgodnie z umową. Integralną część umowy o dofinansowanie stanowił harmonogram finansowo-rzeczowy oraz wnioski o dofinansowanie. W ich treści powód wyraźnie określił wydatki rzeczowe niezbędne do realizacji umowy. W zakresie dokonanego przez powoda zakupu materiałów informacyjno-promocyjnych zaistniały różnice rzeczowe pomiędzy dokonanymi faktycznie zakupami a zakupami wynikającymi z treści umowy o dofinansowanie. Ponadto opisany w ustaleniach stanu faktycznego tryb wyboru wykonawców materiałów informacyjno-promocyjnych wskazuje na naruszenie zasady przejrzystości i uczciwej konkurencji. Zapytania ofertowe beneficjenta powinny określać cechy, jakimi miały charakteryzować się zamawiane materiały informacyjno-promocyjne: rodzaj materiału, technologię wykonania, parametry techniczne produktu. Sposób postępowania beneficjenta przy wyborze oferty był określony w materiałach przygotowanych przez (...). Tymczasem procedura zastosowana przez powoda sprowadziła się do lakonicznych zapytań o wykonanie „500 sztuk materiałów informacyjno-promocyjnych, w załączeniu wstępne projekty materiałów reklamowych i prośba o kontakt w celu dokładniejszego określenia parametrów zamówienia”. Z dokumentacji przedstawionej przez powoda zarówno na etapie wykonania umowy i kontroli przez urzędników jak i w toku postępowania sądowego nie wynika, aby jakiegokolwiek dalsze zapytania były kierowane do oferentów. Powód wprawdzie przedstawiał w toku kontroli odrębne zapisy (k. 357, 365-366 załącznik nr 20 do odpowiedzi na pozew) co do specyfikacji zamawianych materiałów informacyjno-promocyjnych, ale brak jest jakiegokolwiek dowodu, aby te informacje trafiły do oferentów. Co więcej, podobnie lakoniczne odpowiedzi oferentów, odnoszące

się w zasadzie jedynie do rodzaju dostarczanego asortymentu, były udzielane powodowi i stanowiły podstawę jego decyzji w przedmiocie wyboru ofert. Powód nie był specjalnie zainteresowany ani rodzajem papieru, na jakim miał być wykonany folder czy ulotka, jego gramaturą, ani stroną graficzną, czy też rodzajem materiałów i innymi parametrami technicznymi pozostałych produktów promocyjnych. W oparciu o tak szczątkowe informacje zdecydował się dokonać wyboru oferty i w przypadku obu targów była to oferta (...) Sp. z o. o. Wybór tej oferty w zakresie wykonania materiałów promocyjnych na targi w Niemczech budzi tym bardziej uzasadnione wątpliwości, że oferta tego podmiotu była wysoce niekorzystna ekonomicznie. Powód wybrał ofertę, gdzie za wykonanie samych 500 sztuk ulotek zapłacił 7500 zł netto, podczas gdy inni oferenci w nieco wyższej cenie proponowali pozostałe materiały reklamowe (brelok i długopis). Nie miałyby to może zbytniego znaczenia dla finalnego rozliczenia, gdyby nie fakt, że powód nie zrealizował pełnego zakresu harmonogramu rzeczowo-finansowego na targi w Niemczech. Nie wykonał bowiem zgodnie z harmonogramem płyty CD, co motywował brakiem środków finansowych. Pozwany wskazywał również na inne nieprawidłowości w zakresie wyboru ofert na zakup biletów lotniczych, czy wybór hotelu w Niemczech, ale nie miały one aż tak ważkiego znaczenia dla rozwiązania umowy o dofinansowanie.

Trzecią nieprawidłowością przy rozwiązaniu umowy były powiązania z innymi przedsiębiorstwami mające istotne znaczenie w przedmiocie złożonego przez powoda oświadczenia o statusie MŚP.

Ocena, czy przedsiębiorstwo spełnia kryteria przyznania pomocy w ramach wskazanego programu operacyjnego dokonywana jest w oparciu o przepisy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 roku uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) – Dz. U. UE. L z dnia 9 sierpnia 2008 roku, nr 214, str.3. Rozporządzenie to dotyczy różnych rodzajów pomocy publicznej (w tym regionalnych programów pomocy), uznanych za zgodne ze wspólnym rynkiem i zwolnionych z obowiązku zgłoszenia planowanej pomocy, pod warunkiem spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu.

Zgodnie z art. 1 załącznika I do rozporządzenia, za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną.

Załącznik wyróżnia trzy kategorie przedsiębiorstw, zbiorczo określane jako „MŚP”: mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i średnie przedsiębiorstwa. Zgodnie z art. 2 ust. 3 załącznika, mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

W art. 3 załącznika zawarta została natomiast definicja przedsiębiorstwa samodzielnego, partnerskiego i powiązanego. Zgodnie z art. 3 ust. 1 załącznika, przedsiębiorstwo samodzielne oznacza każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowane jako przedsiębiorstwo partnerskie w rozumieniu ust. 2, ani jako przedsiębiorstwo powiązane w rozumieniu ust. 3. Ten ostatni przepis (art. 3 ust. 3) załącznika I do rozporządzenia stanowi, że przedsiębiorstwa powiązane oznaczają przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:

- a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca / akcjonariusza lub członka,
- b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa,
- c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki,
- d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem / akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, zgodnie z umową z innymi udziałowcami / akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców / akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie.

W dalszej części powołanego przepisu wyjaśniono, iż zakłada się, że wpływ dominujący nie istnieje, jeżeli inwestorzy wymienieni w ust. 2 akapit drugi nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców / akcjonariuszy. Przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych w akapicie pierwszym z co najmniej jednym przedsiębiorstwem, lub inwestorów, o których mowa w ust. 2, również traktuje się jako powiązane.

Poza powiązaniem danego przedsiębiorstwa z innymi przedsiębiorstwami poprzez udział jednego przedsiębiorstwa w kapitale drugiego, w praktyce występują również powiązania przedsiębiorstw przez osoby fizyczne. Powiązań tych dotyczy ostatni akapit art. 3 ust. 3 załącznika I do rozporządzenia. Przepis ten stanowi: „Przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków z osobą fizyczną lub grupą osób fizycznych działających wspólnie również traktuje się jak przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą swoją działalność lub część działalności na tym samym właściwym rynku lub rynkach pokrewnych”. Za „rynek pokrewny” uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do właściwego rynku.

W świetle powyższego, oceniając status przedsiębiorstwa należy ustalić, czy udziałowcy danego przedsiębiorstwa są również udziałowcami w innych przedsiębiorstwach, czy przedsiębiorstwa te działają na tym samym lub pokrewnych rynkach, czy osoby pozostające w bliskich relacjach osobistych prowadzą wspólnie lub oddzielnie inne przedsiębiorstwa na tym samym lub pokrewnym rynku.

Dalsze przepisy załącznika I do rozporządzenia nr 800/2008 przewidują, jakie dane należy brać pod uwagę przy określaniu kategorii przedsiębiorstwa (art. 4 i 5). Zgodnie natomiast z art. 6 załącznika, w przypadku przedsiębiorstw partnerskich i przedsiębiorstw powiązanych uwzględniać należy również dane każdego przedsiębiorstwa, które jest bezpośrednio lub pośrednio powiązane z danym przedsiębiorstwem.

Z powyższej regulacji wynika wprost, że status przedsiębiorstwa ubiegającego się o dofinansowanie projektu należy oceniać łącznie z podmiotem powiązaniem z wnioskodawcą. Chodzi bowiem o ustalenie rzeczywistego potencjału gospodarczego przedsiębiorstwa ubiegającego się o dofinansowanie.

Pominięcie powiązań wpływających na pozycję gospodarczą przedsiębiorstwa mogłoby spowodować przyznanie dofinansowania podmiotowi, którego potencjał – dzięki powiązaniom z innymi podmiotami – przewyższa potencjał przedsiębiorstwa uprawnionego do pomocy. Stanowiłoby to naruszenie warunków przyznawania pomocy publicznej.

Na konieczność badania powiązań przedsiębiorstw ubiegających się o pomoc wielokrotnie zwracał też uwagę Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej).

Powód formalnie jest – zgodnie z art. 2 ust. 3 załącznika I do rozporządzenia nr 800/2008 – mikroprzedsiębiorstwem. Trzeba jednak zauważyć, co prawidłowo ustalili (...), że powód nie jest podmiotem samodzielnym, gdyż jest podmiotem powiązaniem w rozumieniu cytowanego art. 3 ust. 3 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko pozwanego wskazujące na istnienie powiązań powoda (A. Z. (...) A. Ż.) i D. T. G. (...) D. T. Sp. j., A. B. T. (1), (...) S. A., (...) Sp. z o.o.

Powiązania przez osoby fizyczne pozwalają na wzajemną współpracę przedsiębiorstw, ustalanie wspólnej strategii, wspólnych rynków zbytu, wzajemne zawieranie korzystnych dla danego przedsiębiorstwa umów czy też wspólnie korzystanie z nieruchomości lub pomieszczeń niezbędnych do prowadzenia działalności. W przypadku, gdy ta sama osoba jest właścicielem innego przedsiębiorstwa lub współnikiem z większościowym udziałem w innych przedsiębiorstwach albo członkiem organów innego przedsiębiorstwa działających na tym samym lub pokrewnym rynku może niewątpliwie wywierać wpływ na działalność przedsiębiorstwa. Takie nieformalne powiązania mogą mieć równorzędne znaczenie co udziały w innym przedsiębiorstwie.

Na temat tego rodzaju powiązań wypowiedział się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sąd Pierwszej Instancji (por. wyroki w sprawach C-407/08, C-480/09 i T-137/02). Wiele istotnych wskazówek co do oceny powiązań

między przedsiębiorstwami zawartych zostało w decyzji Komisji z dnia 7 czerwca 2006 roku w sprawie pomocy państwa nr C 8/2005. Elementem fundamentalnym dla stwierdzenia powiązań pomiędzy przedsiębiorcami jest istnienie okoliczności faktycznych wskazujących na współdziałanie, takich jak:

- wzajemne korzystanie ze swoich zasobów (finansowych, majątkowych) poprzez podmioty powiązane,
- posługiwanie się tożsamymi oznaczeniami indywidualizującym podmiot w obrocie,
- funkcjonowanie pod tym samym adresem siedziby, lub adresami nieruchomości powiązanych ze sobą w dowolny sposób funkcjonalny,
- tożsamość, choćby częściowa kadry pracowniczej,
- wspólna strategia rozwoju,
- tożsamość (choćby częściowa) kanałów dystrybucji,
- wspólna strategia marketingowa,
- wspólne występowanie o udzielenie zamówienia,
- zawarte umowy o współpracy.

Powyższe wyliczenie nie stanowi katalogu zamkniętego, lecz ukazuje spektrum zależności pomiędzy przedsiębiorcami. Zaistnienie wskazanych związków o charakterze faktycznym może skutkować powiązaniem nawet w braku przekroczenia progów przewidzianych w art. 3 ust. 3 lit. a, b, c, d załącznika nr 1 czy też zaistnienia bezpośrednich relacji poprzez osoby fizyczne.

O istnieniu powiązań w niniejszej sprawie świadczy wiele elementów:

- funkcjonowanie pod tym samym adresem (L. ul. (...)) – D. T. G. (...) D. T. Sp. j., B. A., A. Z. (...) A. Ż.,
- częściowa tożsamość kadry pracowniczej: D. T. G. (...) D. T. Sp. j. i A. B. T. (2) wskazali powoda jako pracownika kadry kluczowej,
- uczestnictwo w targach w Chinach jako reprezentantów powoda A. T. (wspólnik D. T. G. (...) D. T. Sp. j.) i N. T. (prokurent tej samej spółki),
- uczestnictwo w targach w Niemczech jako reprezentantów powoda A. M. (kadra kluczowa D. T. G. (...) D. T. Sp. j.) i N. T. (prokurent tej samej spółki),
- eksponowanie na materiałach reklamowych powoda na targach w Chinach znaków firmowych D. T. G. (...) D. T. Sp. j.

Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zajęтым w sprawie C-407/08 istnienie powiązań wskazujących na utworzenie przez formalnie odrębne przedsiębiorstwa jednostki gospodarczej może zostać wywnioskowane z kilku różnych, spójnych elementów, nawet wówczas gdy żaden z tych elementów rozważany z osobna nie wystarcza, aby stwierdzić istnienie takiej jednostki.

Powód funkcjonując jako pracownik kluczowy – główny inżynier w przedsiębiorstwach powiązanych z jego firmą, prowadząc działalność gospodarczą pod tym samym adresem co inni przedsiębiorcy powiązani, znając kanały dystrybucji i posługując się strategią rozwoju firm powiązanych mógł bez przeszkód podjąć działania na tym samym obszarze w zakresie konstrukcji i wytwarzania specjalistycznych narzędzi i elementów systemów zasilania paliwami alternatywnymi, w tym innowacyjnego wtryskiwacza paliwa (...) / (...) przeznaczonego do systemów zasilania paliwami alternatywnymi. W związku z powyższym Sąd Rejonowy podzielił stanowisko pozwanego, iż powoda nie

można uznać za przedsiębiorstwo samodzielne, gdyż przeczą temu ustalenia stwierdzające istniejące powiązania z innymi podmiotami, a powiązanie to wpływa na ocenę statusu beneficjenta.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, do zadań instytucji zarządzającej należy w szczególności wypełnianie obowiązków wynikających z art. 60 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 oraz wybór, w oparciu o ustalone kryteria projektów, które będą dofinansowane w ramach programu operacyjnego i zawieranie z beneficjentami umów o dofinansowanie projektu.

Powołany wyżej przepis art. 60 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE. L 2006.210.25) nakłada na instytucję zarządzającą obowiązek zapewnienia, że operacje wybierane są do dofinansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz, że spełniają one zasady wspólnotowe i krajowe przez okres ich realizacji. Taki sam obowiązek nałożony jest na instytucję pośredniczącą, której została powierzona, w drodze porozumienia zawartego z instytucją zarządzającą, część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego (art. 2 pkt 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 i art. 5 ustawy o polityce rozwoju).

Naruszeniem powyższych zasad byłoby kontynuowanie umowy z przedsiębiorcą, który na skutek stwierdzonych przez instytucję zarządzającą powiązań, określonych w art. 3 załącznika I do rozporządzenia nr 800/2008, w rzeczywistości ma pozycję inną niż wynikająca ze złożonego przez wnioskodawcę oświadczenia o spełnianiu kryteriów podmiotowych przyznania pomocy. Wypłata środków finansowych w tego typu okolicznościach, a więc podmiotowi nieuprawnionemu, wyczerpuje pojęcie nieprawidłowości ujęte w przepisie art. 2 pkt 7 rozporządzenia nr 1083/2006. Pod pojęciem nieprawidłowości definiuje on jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wspólnotowego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego. Przez naruszenie przepisów prawa krajowego należy przy tym rozumieć zarówno normy prawa wspólnotowego (rozporządzenia Rady czy Komisji), ale także naruszenia prawa krajowego, jeżeli w tych aktach dochodzi do sprecyzowania, na podstawie stosownych delegacji zawartych w aktach wspólnotowych, procedur udzielania dofinansowania ustalanych przez organy stanowienia prawa w danym państwie członkowskim, czy też akty uchwalone przez instytucje, uczestniczące w postępowaniach konkursowych (instytucje pośredniczące czy też zarządzające).

W niniejszej sprawie doszło do naruszenia przepisów dotyczących określenia podmiotów, do których była kierowana pomoc w ramach programu powyżej wskazanego. Był on kierowany do określonej grupy przedsiębiorstw. Jego celem była ich aktywizacja i przekazanie im środków na rozwój. Na skutek działania beneficjenta pomoc została udzielona przedsiębiorstwu dużemu. Doszło więc do naruszenia przepisu prawa wspólnotowego, znajdującego uszczegółowienie w przepisach prawa krajowego.

W związku z powyższymi wywodami Sąd Rejonowy uznał za zasadne i rzeczywiste przyczyny rozwiązania umowy o dofinansowanie bez wypowiedzenia, co skutkowało oddaleniem powództwa o zapłatę pozostałej kwoty świadczenia z umowy.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 102 k.p.c.

*

Apelację od tego wyroku wniósł powód A. Ż., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

1) art. 60 k.c. poprzez przyjęcie, iż, pomimo jasno złożonego oświadczenia woli pozwanego zawartego w ramach pisma pokontrolnego (...) z dnia 8 stycznia 2013 roku, pkt 3 str. 7 pisma, zdaniem Sądu pierwszej instancji przyznanie dotacji powodowi stanowiłoby naruszenie zasad funkcjonalnych Unii Europejskiej określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006, wskazującego na fakt, iż w przedmiotowym projekcie, niezależnie od zadeklarowanego statusu MŚP, firma powoda mogła być beneficjentem wsparcia z programu 2.4,

2) art. 5 k.c. poprzez przyjęcie, iż pozwany, nie nadużywając swojego prawa oraz zaufania do władzy publicznej, mógł wypowiedzieć umowę najmu¹, podając nieprawdziwą przyczynę wypowiedzenia umowy w związku z zarzutem:

a) nieosiągnięcia celu projektu i przez to uzyskaniem nieuzasadnionej korzyści przez podmiot nieuprawniony,

b) naruszenia zasady przejrzystości i uczciwej konkurencji przy wyborze wykonawcy na dostawę materiałów informacyjno-promocyjnych,

3) art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że powód nie udowodnił w sprawie istnienia okoliczności przemawiających za faktem prawidłowego wykonania umowy,

4) art. 3 ust. 3 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 poprzez przyjęcie, że powód nie jest podmiotem samodzielnym a powiązany,

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, a mianowicie:

1) art. 189 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż powód nie wykazał interesu prawnego w żądaniu ustalenia między stronami stosunku obligacyjnego pod postacią umowy o dofinansowanie projektu zawartej w dniu 21 marca 2011 roku,

2) art. 316 k.p.c. poprzez pominięcie przy wyrokowaniu faktów i dowodów mających fundamentalne znaczenie dla rozstrzygnięcia, przede wszystkim pisma pokontrolnego (...) z dnia 8 stycznia 2013 roku, w szczególności pkt 3 str. 7 pisma, wskazującego na fakt, iż w przedmiotowym projekcie niezależnie od zadeklarowanego statusu MŚP firma powoda mogła być beneficjentem wsparcia z programu 2.4,

3) art. 1 k.p.c. i art. 2 § 1 k.p.c. poprzez przyznanie zarzutu naruszenia kognicji sądów cywilnych w związku z rozstrzygnięciem przez sąd cywilny w kwestii zasadności przyznania powodowi dotacji w ramach etapu związanego z badaniem złożonej przez niego dokumentacji i oceny formalnej projektu, który ma charakter wyłącznie administracyjny,

4) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy będącego istotą sporu, a w konsekwencji naruszenie nakazu wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, co dotyczy przede wszystkim przyjęcia, iż strona powodowa nie mogła uczestniczyć w przedmiotowym konkursie jako podmiot powiązany oraz ustalenia, iż w wyniku powiązań jej status MŚP określony został przez Sąd pierwszej instancji jako przedsiębiorstwo duże, gdy tymczasem status MŚP firmy powoda w powiązaniu z innymi podmiotami nigdy nie był przedmiotem badania (...) oraz Zarządu Województwa (...),

5) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z treścią zarzutu wymienioną w pkt II. podpkt 1), 2) oraz 4) apelacji w zakresie przyjęcia przez Sąd pierwszej instancji, iż przedsiębiorstwo powoda powiązane było z firmą: D. T. G. (...) Sp. j., (...) Sp. z o. o., (...) S. A. oraz A. B. T. (1), a tym samym w świetle przepisów rozporządzenia 800/2008 nie kwalifikowało się do konkursu z działania 2.4 w sytuacji, gdy uprawnione do przeprowadzania tego typu badania i weryfikacji złożonego oświadczenia (...) sądy administracyjne nie dokonały ustaleń tego typu (patrz wyrok WSA w Lublinie, III SA/900/14),

III. sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (opisanych w uzasadnieniu apelacji), a dotyczących w szczególności przyjęcia, iż:

1) spełniła się przesłanka do rozwiązania umowy określona w § 20 ust. 3 lit. b i f umowy a związana z wykorzystaniem przez beneficjenta przekazanych środków w całości bądź w części na cel inny niż określony w umowie lub niezgodnie z umową, 2) spełniła się przesłanka do rozwiązania umowy określona w § 20 ust. 3 lit. b i f umowy, a związana ze złożeniem przez beneficjenta dokumentów podrobionych, przerobionych lub stwierdzających nieprawdę w celu uzyskania dofinansowania w ramach umowy.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od powódki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Ponadto w toku postępowania apelacyjnego powód podniósł zarzuty:

a) naruszenia art. 32 pkt 1 i art. 2 Konstytucji RP dotyczące równości obywateli wobec prawa i przestrzegania tej zasady przez organy państwa,

b) nieudowodnienia przez pozwanego okoliczności uzasadniających rozwiązanie umowy i błędne przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że decyzja administracyjna stanowi samoistne źródło wiążących ustaleń dla sądu powszechnego, bez konieczności zbadania i wykazania zarzutów zawartych w oświadczeniu woli w kontekście wykładni przepisu art. 471 k.c.

oraz rozwinął argumentację dotyczącą jego kwalifikowalności do konkursu z Działania 2.4.

Powód ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów złożonych na rozprawie apelacyjnej (k. 715-746) oraz o dołączenie do akt wyroków i uzasadnień Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawach I C 477/14 i I C 981/14, a także wywodził, że umowa nie została rozwiązana przed podmiot uprawniony (Województwo L.).

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zaskarżony wyrok podlegałby uchyleniu a sprawa przekazaniu Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania tylko w razie nieważności postępowania, nierozpoznania istoty sprawy albo konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 2 i § 4 k.p.c.). Skarżący nie postawił takich zarzutów ani też Sąd Odwoławczy nie stwierdził zaistnienia takich okoliczności.

W zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. dotyczącym okoliczności zawarcia umowy przez strony, jej wykonywania i jej rozwiązania Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Sąd Okręgowy nie podziela natomiast tej części ustaleń faktycznych i ocen prawnych Sądu pierwszej instancji, które dotyczą możliwości rozwiązania przez pozwanego umowy z powodem ze względu na złożenie przez beneficjenta podrobionych, przerobionych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów w celu uzyskania dofinansowania w ramach umowy, w szczególności ze względu na istnienie powiązania powoda z innymi przedsiębiorcami (w kontekście złożenia przez powoda oświadczenia o statusie MŚP i jego kwalifikowalności do przedmiotowego działania 2.4). W tym zakresie strona pozwana w ogóle nie wykazała w niniejszej sprawie, aby istnienie wskazywanych przez nią powiązań powoda z innymi przedsiębiorcami miało istotny wpływ na jego status MŚP i jego kwalifikowalność do działania 2.4. Nie było podstaw do ustalenia, że powód w rzeczywistości prowadził przedsiębiorstwo duże. Te okoliczności faktyczne nie mogły zatem uzasadniać rozwiązania umowy z powodem i zbędne jest rozważanie przez Sąd Odwoławczy, czy w przypadku powoda w ogóle można mówić o powiązaniach w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 roku uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu. Z tego też względu bez znaczenia dla wyniku procesu okazały się powoływane przez powoda

nowe dokumenty dołączone do apelacji, dotyczące tego zagadnienia, jak również obszerne odwoływanie się przez powoda w apelacji do pisma pokontrolnego (...) z dnia 8 stycznia 2013 roku, wystąpień pokontrolnych Najwyższej Izby Kontroli, pism Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz innych dokumentów dotyczących tej problematyki. Zbędne jest też szczegółowe odnoszenie się przez Sąd Odwoławczy do tych zarzutów apelacji, które dotyczą tego zagadnienia (zarzuty I.1 i I.4, II.2, II.4 i II.5).

Wobec przyznania przez obie strony, że sprawy rozstrzygnięte nieprawomocnie przez Sąd Okręgowy w Lublinie (I C 477/14 i I C 981/14) nie dotyczą projektu będącego przedmiotem dofinansowania na podstawie umowy zawartej przez strony w dniu 21 marca 2011 roku o dofinansowanie projektu o nazwie „Wzrost konkurencyjności i promocja firmy poprzez udział w międzynarodowych targach jako wystawca” nr 07.10 - (...)02.04.01-06-030/10, dowody z wyroków zapadłych w tamtych sprawach oraz ich uzasadnień nie dotyczyłyby okoliczności istotnych w niniejszym procesie. Niezależnie od tego, że Sądy w niniejszej sprawie byłyby związane tylko prawomocnymi wyrokami (art. 365 § 1 k.p.c.), rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie ma związku z rozstrzygnięciami zapadłymi w sprawach pomiędzy pozwanym a innymi podmiotami mającymi działać w powiązaniu z powodem, skoro istnienie takiego powiązania nie mogło uzasadniać rozwiązania umowy o dofinansowanie projektu o nazwie „Wzrost konkurencyjności i promocja firmy poprzez udział w międzynarodowych targach jako wystawca”, zawartej z powodem. Nie istnieje też zależność pomiędzy wynikiem sprawy niniejszej a wynikami spraw zawisłych w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Lublinie.

W ocenie Sądu Okręgowego trafnie natomiast Sąd Rejonowy ustalił, że powód wykorzystał środki na cel inny niż określony w projekcie, a zarazem niezgodnie z umową o dofinansowanie.

Zgromadzona dokumentacja fotograficzna z targów w Niemczech oraz dokumentacja filmowa z targów w Chinach, w powiązaniu z innymi okolicznościami dotyczącymi udziału w tych targach, jednoznacznie potwierdza wniosek Sądu pierwszej instancji, iż udział w targach w istocie promował przedsiębiorcę D. T. G. (...) D. T. Sp. j. a nie powoda. Widoczne bowiem jest (fotografia z k. 524 oddaje wygląd wnętrza stoiska zbieżny na obu targach), że ściany wewnątrz stoiska zostały pokryte materiałami reklamowymi podmiotu D. T. G. (...) i poza oznaczeniem wystawcy umieszczonym nad stanowiskiem przez organizatora targów, elementy reklamowe stoiska nie wskazywały na promocję przedsiębiorstwa powoda. W przypadku udziału w targach o atrakcyjności stoiska i o zainteresowaniu osób zwiedzających targi decyduje przede wszystkim wystrój stoiska, zaś inne elementy, w szczególności obecność osób obsługujących stoisko i dostępność materiałów informacyjno-promocyjnych ma charakter wtórny. To prezentacja stoiska decyduje o tym, czy potencjalny klient bądź kontrahent okaże zainteresowanie ofertą wystawcy i nawiąże bezpośredni kontakt z osobą obsługującą stoisko oraz wyrazi chęć zapoznania się z dostępnymi materiałami reklamowymi.

Należy zauważyć, że we wniosku o dofinansowanie powód wskazał, iż celem jego udziału w targach jest promocja oferty w zakresie konstrukcji i wytwarzania specjalistycznych narzędzi i elementów systemów zasilania paliwami alternatywnymi, w tym innowacyjnego wtryskiwacza paliwa (...) / (...). Udział w targach miał odpowiadać strategii rozwoju przedsiębiorstwa, szczególnie w zakresie rozwoju eksportu i popularyzacji innowacyjnego rozwiązania technologicznego na nowych rynkach (k. 58, 63). Tak sformułowany cel i oczekiwania, w połączeniu z opisem przedsiębiorstwa A. Z. (...) jako powołanego celem projektowania i konstruowania nowoczesnych systemów z dziedziny mechatroniki oraz opisem zamierzenia nastawienia produkcji na sprzedaż eksportową, jednoznacznie wskazywały, że udział w targach ma służyć zwiększeniu sprzedaży produktu powoda na nowych rynkach (k. 65). Powód we wniosku o dofinansowanie nie przedstawiał się jako dystrybutor systemów zasilania gazem przeznaczonych dla samochodów, a w niniejszym procesie nie dowiódł, że rzeczywiście zajmował się sprzedażą systemów zasilania gazem (np. pochodzących od przedsiębiorstwa (...). T. G. (...) D. T. (2) Sp. j.). Przygotowane przez powoda materiały informacyjno-promocyjne opisywały produkty przedsiębiorstwa (...). T. G. (...) D. T. (2) Sp. j. o nazwach V. i V. (...) oraz tylko w niewielkiej części nawiązywały do elementu wtryskiwacza, nie określając roli powoda w jego powstaniu.

Powód nie przedstawił żadnych umów o współpracy, które świadczyłyby o jego udziale w dystrybucji systemów zasilania gazem przeznaczonych dla samochodów. Nie wykazał, aby osoby biorące udział w targach, mające

reprezentować jego przedsiębiorstwo, poza znajomością produktów D. T. G. (...) D. T. (2) Sp. j. i stanowiącego element systemu wtryskiwacza, dysponowały wiedzą marketingową pozwalającą promować im produkt powoda (tenże wtryskiwacz), np. dotyczącą zasad jego sprzedaży i wielkości możliwej produkcji, względnie, aby osoby te mogły promować sprzedaż systemów zasilania pojazdów gazem za pośrednictwem przedsiębiorstwa powoda. Wykazane jedynie zostało, że były to osoby ściśle związane z producentem systemów zasilania pojazdów gazem korzystającym z rozwiązania technologicznego powoda, co niekoniecznie przekłada się na ich zainteresowanie sprzedażą przez powoda swojego produktu (wtryskiwacza) podmiotom konkurencyjnym, albo promowaniem przedsiębiorstwa powoda jako pośrednika w sprzedaży systemów zasilania gazem, które tenże producent mógłby zbywać bezpośrednio. Powód nie wykazał, aby dysponował odpowiednim zapleczem (kadrowym, magazynowym, logistycznym) pozwalającym mu na rozwój handlowego potencjału przedsiębiorstwa w zakresie pośrednictwa sprzedaży systemów zasilania gazem na rynki zagraniczne.

W przypadku obu targów udział brały w nich osoby uprawnione do reprezentowania D. T. G. (...) D. T. (2) Sp. j., a powód nie wykazał, żeby dysponowały one jakimikolwiek upoważnieniami do reprezentowania powoda. Chronologia organizacji obu wyjazdów na targi wskazuje, że to te osoby dokonywały wyboru noclegów, a w przypadku targów w Chinach – także biletów lotniczych.

Całokształt wskazanych wyżej okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego potwierdza ustalenia Sądu pierwszej instancji, że powód w istocie nie realizował założonych celów projektu, ale niezgodnie z umową o dofinansowanie promował innego przedsiębiorcę i to ten inny podmiot uzyskiwał korzyść z obecności na targach poświęconych zasilaniu pojazdów paliwami alternatywnymi. Nie można podzielić tezy powoda, aby umowa o dofinansowanie dawała mu możliwość promocji za pośrednictwem bardziej znanego przedsiębiorcy, a taki pogląd, zdaniem Sądu Odwoławczego, został sformułowany wyłącznie w celu uzyskania korzystnego rezultatu w sporze z pozwanym.

W świetle powyższych wywodów należało uznać, że pozwany zasadnie rozwiązał z powodem umowę o dofinansowanie i nie jest zobowiązany do wypłaty powodowi pozostałej części dotacji. Jeżeli natomiast chodzi o zwrot już wypłaconej powodowi części dotacji, należy zwrócić uwagę, że w tym zakresie toczy się postępowanie administracyjne, którego wynik nie zależy od oceny skuteczności rozwiązania przez strony umowy o dofinansowanie. Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 grudnia 2015 roku, III SA/LU 900/14, oddalona została skarga powoda na decyzję Instytucji Zarządzającej, utrzymującą w mocy decyzję (...) o zwrocie dofinansowania. Od tego wyroku powód wniósł skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, która dotychczas nie została rozpoznana (bezsporne).

Powtórzyć jednak należy, że przedmiotem niniejszego procesu były roszczenia powoda wywodzone przez niego z umowy o dofinansowanie w oparciu o twierdzenie, że nie została ona skutecznie rozwiązana. Sądy w niniejszej sprawie nie rozstrzygały, czy zachodzą podstawy do zwrotu przez powoda dofinansowania na podstawie ustawy o finansach publicznych, ani też rozstrzygnięcie przez sądy administracyjne tego zagadnienia nie może mieć wpływu na rozstrzygnięcie sądów cywilnych o dalszym istnieniu pomiędzy powodem a pozwanym umowy o dofinansowanie. Z tych względów jako chybiony należy uznać zarzut naruszenia art. 1 k.p.c. i art. 2 § 1 k.p.c., gdyż sąd pierwszej instancji w ustaleniach faktycznych odwoływał się jedynie do faktów, jakie zostały ustalone przez pozwanego, również w toku postępowania o zwrot dofinansowania, natomiast nie rozstrzygał o zasadności udzielenia powodowi dofinansowania ani o zasadności żądania przez pozwanego zwrotu tego dofinansowania w drodze decyzji administracyjnej. Zwrócić zresztą należy uwagę, że – jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy – stan faktyczny niniejszej sprawy w swej zasadniczej części pozostawał bezsporny, a spór dotyczył po pierwsze interpretacji faktów (czy świadczą one o promowaniu powoda w czasie wskazanych wyżej targów, czy powód należycie wykonał w tym zakresie umowę o dofinansowanie, czy powód dochował zasad przejrzystości i uczciwej konkurencji przy wyborze wykonawcy na dostawę materiałów informacyjno-promocyjnych), zaś po drugie tego, czy w ustalonym stanie faktycznym pozwany był uprawniony do rozwiązania umowy z powodem.

Wobec faktu, iż powód nie osiągnął celu projektu objętego umową o dofinansowanie i już z tego względu istniała podstawa do rozwiązania tej umowy, zbędne jest szczegółowe analizowanie przez Sąd Odwoławczy sposobu wyboru

przez powoda wykonawcy na dostawę materiałów informacyjno-promocyjnych. W tym zakresie należałoby jednak przyznać rację powodowi co do tego, że nie zostało wykazane, iż nie dokonał wyboru najkorzystniejszego. Szczegółowe wymagania stawiane materiałom reklamowym, sformułowane przez pozwanego i podzielone przez Sąd pierwszej instancji, należałoby uznać za przesadne, zwłaszcza mając na względzie ograniczony charakter kampanii reklamowej. Potencjalni wykonawcy nie zgłaszali trudności w przygotowaniu oferty z uwagi na jej niejednoznaczność, a pamiętać należy, że chodziło o przygotowanie dość niewielkiej liczby materiałów reklamowych, typowych, jeżeli chodzi o rodzaj i przeznaczenie. W tej sytuacji nie można powodowi zarzucić, że nie sformułował szczegółowych kryteriów, jeżeli chodzi o stronę poligraficzną druków bądź technologię wykonania innych materiałów reklamowych. Gdyby cel projektu został zrealizowany, ewentualne wadliwości w tym zakresie mogłyby co najwyżej uzasadniać odmowę wypłacenia części dotacji (uznanie, że koszt ich zakupu nie jest w całości bądź w części wydatkiem kwalifikowalnym) a nie rozwiązanie całej umowy.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy nie naruszył też art. 189 k.p.c. Po pierwsze słusznie Sąd Rejonowy wskazał, że powód nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia stosunku obligacyjnego, jeżeli interes ten w pełni byłby zaspokojony żądaniem zapłaty pozostałej części dotacji, a w części objętej decyzją o zwrocie wypłaconego dofinansowanie wynik procesu nie mógłby mieć wpływu na rozstrzygnięcie postępowania administracyjnego. Po drugie przedstawione wyżej rozważania doprowadziły do wniosku, że umowa o dofinansowanie została skutecznie rozwiązana, a zatem niezasadne jest żądanie przez powoda ustalenia, że ten stosunek obligacyjny nadal istnieje.

Sąd Rejonowy nie naruszył art. 5 k.c., a kluczowa przyczyna rozwiązania umowy o dofinansowanie w postaci nieosiągnięcia celu projektu jest prawdziwa. Dodatkowo należy dodać, że art. 5 k.c. może być jedynie sposobem obrony przed nadużyciem prawa podmiotowego, natomiast nie może on stanowić podstawy uzasadniającej roszczenie.

Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 6 k.c., przy czym naruszenie to mogłoby polegać jedynie na wadliwym określeniu przez sąd strony, na której spoczywał ciężar dowodu. Czym innym jest natomiast ustalenie, czy strona określone okoliczności udowodniła, które może być zwalczane zarzutem naruszenia określonych przepisów k.p.c. o postępowaniu dowodowym.

Sąd Rejonowy nie naruszył również zasady równości stron wobec prawa sformułowanej w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności nie jest takim naruszeniem przyjęcie, że pozwany był uprawniony do rozwiązania z powodem umowy o dofinansowanie w sytuacji, w której powód nie zrealizował celu tej umowy. Nic nie wskazuje, aby w zakresie niniejszego sporu powód został potraktowany w sposób nierówny w porównaniu do innych podmiotów, a same roszczenia powoda i rozwiązanie umowy przez pozwanego miały za źródło równorzędny stosunek cywilnoprawny, jakim była umowa o dofinansowanie.

Sąd Odwoławczy nie podziela też zarzutu, jakoby oświadczenie woli o rozwiązaniu umowy o dofinansowanie zostało złożone przez podmiot nieuprawniony. (...) (jednostka organizacyjna Województwa L. nie mająca osobowości prawnej) na mocy porozumienia w sprawie systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa L. na lata 2007 – 2013 była uprawniona m. in. do przygotowania umów i dokonywania wszelkich związanych z systemem ich realizacji czynności, kontroli realizacji dofinansowanych projektów oraz odzyskiwania kwot (§ 3 lit. e, i, k porozumienia – k. 735). W ocenie Sądu Odwoławczego postanowienia te swoim zakresem obejmują również możliwość rozwiązania umowy o dofinansowanie, gdyż jest to logiczny element kontroli realizowanych projektów, realizacji czynności związanych z umowami, należytą wypłatą środków i odzyskiwaniem środków już wypłaconych. Wprawdzie w przedmiotowym oświadczeniu woli (...) nie wskazała w sposób wyraźny, że działa jako jednostka organizacyjna Województwa L., tym niemniej wynikało to z całokształtu okoliczności, z uwzględnieniem faktu, że to w imieniu tego podmiotu (...) zawarła umowę o dofinansowanie oraz nadzorowała jej realizację.

Wobec oddalenia apelacji powoda, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. należało oddalić wniosek powoda o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania odwoławczego. Strona pozwana, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, nie wniosła o zwrot takich kosztów i jej roszczenie w tym zakresie wygasło (art. 109 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 623, ze zm.) należało przejść na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną część opłaty od apelacji, od której powód był zwolniony, gdyż nie było podstaw do obciążenia nią strony pozwanej.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Oczywista omyłka, chodzi o umowę o dofinansowanie.

2 Oczywista omyłka, powinno być „pozwanego”.